



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. VI. An & qualiter moribundus possit absolvi qui nullum peccatum in
particulari potuit confiteri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

cienter esse instructus, & satisfacere paratus.

62. *Magnus poenitentium concursus non excusat confessarium à negligètia integritate.*
 Pro fine notandum est contra Nonnullos, magnum concursum poenitentium se pro confessione, non esse justam causam dimidiandi confessionem; nec esse liberum Confessario confitentes ita urgere ad expediendum, ut non sinat eos detegere integrè suam conscientiam, vel ut omittat juvare interrogationibus necessariis. Ratio est; quia integritas confessionis est de præcepto Christi, ut exprimit Tridentinum; à quo præcepto concursus poenitentium non excusat, nisi sit conjunctus cum gravi necessitate. Concursus itaque poenitentium præcisè spectatus ad hoc dumtaxat sufficit, ut Confessarius consultò tunc sit potissimum sollicitus de mortalibus, aut gravioribus venialibus.

QUESTIO VI.

An & Qualiter moribundus possit absolvi qui nullum peccatum in particulari potuit confiteri?

63. *Moribundus, qui solum nunc aliave signo Confessario poenitentiam seu desiderium confitendi ostendit, certò est absolvendus.*

Dico I. Ut moribundus possit, adeoque debeat absolvi, sufficit confessio, quamvis generalissimo modo fiat, quando plus haberi nequit. Unde si adveniente Confessario non possit amplius loqui, vel aliquod peccatum in particulari exprimere, sed tantum exprimit aliquid in genere, vel solum ostendit signa poenitentiae de peccatis in communi, sive desiderium confitendi, est absolvendus. Ita communiter Doctores hoc tempore contra Navarrum, Sorum, Canum & quosdam alios, Nec apparet, quomodo negari possit, postquam Paulus V. hanc doctrinam expressit in Rituali Romano à se approbato Tit. de Sacram. Poen. ubi dicitur. Si inter confitendum, vel etiam antequam incipias confiteri, vox & loquela agro desiciat, nuntibus & signis conetur sacerdos, quoad ejus fieri poterit, peccata poenitentis cognoscere; quibus utcumque vel in genere vel in specie cognitis, vel etiam si confitendi desiderium, sive per se, sive per alios ostenderit, absolvendus est. Idem à fortiori constat ex aliis auctoritatibus seq. Conclus. allegandis.

Iuxta Rituale Romanum.

64. *Probatur ratione Theologica & simul occurrit objectionibus.*

Ratio Conclusionis est: quia poenitens per talem confessionem præbet veram materiam, scilicet dolorosam sui ipsius accusationem de peccatis: ex qua sacerdoti innotescit status poenitentis, quòd scilicet peccaverit, & de peccatis dolcat, ac se accuset: neque amplius hinc & nunc haberi potest, adeoque nec debet, quamvis indubiè extra necessitatem deberent peccata mortalia, & quidem omnia exprimi in speciali, juxta Trid. sess. 14. c. 5. Quod tamen ad hanc necessitatem non est extendendum, in qua etiam juxta alios certum est sufficere, quòd expri-

matur vel unicum mortale, immò etiam unicum veniale determinatum, si aliud haberi non possit; & tamen inde non innotescit perfectè Confessario status poenitentis. Neque est necesse, ut ex confessione innotescat judici aliquod peccatum, quòd antea non noverat: cum nil referret, etiam antecederent omnia in particulari scivisset. Sufficit itaque, ut peccatum in genere vel in specie innotescat Confessario judicialiter, scilicet per accusationem: sufficit (inquam) ut judex cognoscat poenitentem dolere, & accusare se de peccatis, esto antecederent notis.

Si autem quærat, super quid tunc cadat absolutio? Responderi potest, directè cadere super peccatum in communi, indirectè super rationes particulares singulorum peccatorum. Ita passim Doctores. Nisi quis malit dicere cum Poncio disp. 46. n. 93. absolutioem cadere directè super omnia peccata in particulari, de quibus poenitens dicit, & generatim se accusat; nisi, si ad mentem redeat, sit adhuc obligatus ex indubitato præcepto Christi mortalia in particulari integrè confiteri.

Adverte, signa veræ poenitentiae in moribundis, quando aliud non constat, præsumi esse edita in ordine ad claves sive absolutionem sacramentalem, ut monet Layman & alii; etiamsi infirmus fortè non sciat sacerdotem sibi esse præsentem. Quando autem dubium est, an signa doloris oriuntur ex angustia morbi, an ex vera interiori poenitentia, danda est equidem absolutio, saltem sub conditione: sicut quotiescumque in tali periculo contingit esse dubium circa sufficientiam materiae vel capacitatem subiecti.

Petes: An qui non habet materiam necessariam, sufficienter etiam extra necessitatem confiteatur accusando se de omnibus peccatis in genere, aut de venialibus in communi? Resp. vidèri omnino quòd sic: quia peccata venialia in sua specie non sunt materia necessariae confessionis: aliud autem talis confessio est dolorosa de peccatis accusatio, ut ex dictis in Conclusione patet. Quòd enim extra necessitatem hoc non valeat in moribundis peccata mortalia, est, qui debent illa exprimi quoad speciem & numerum, quantum fieri potest. Non est tamen hoc facillè practicandum, tum quia obstat usus communis, tum quia diversi censent id non licere, etiam ego non videam ullum solidum fundamentum. Potest proinde generalis clausula, quæ poenitentes sub hujus confessionis se accusant de omnibus peccatis, ad hoc servire, ut si fortè ferius dolor se non extendat ad levia & quotidiana, quæ poenitens jugiter ac velut ex quadam consuetudine confitetur, nihilominus valida sit absolutio, si adsit dolor aliquis de peccatis se extendens saltem

ad gravia aliquando commissa, in quibus etiam verificatur ista clausula.

DICO II. Potest, adeoque debet absolvi moribundus, si coram aliis signa poenitentiae dederit, sive desiderium confitendi ostenderit in absentia Confessarii, etsi eo adveniente nullum amplius signum possit exhibere. Hanc Conclusionem non solum negant ii, qui praecedentem, sed insuper plures alii, quorum nonnulli eodem temeritate sunt progressi, ut illam non tenuerint probabilem. Nihilominus eam tenent praecipui Doctores, tam numero, quam auctoritate, etiam post decretum Clementis VIII. de quo infra; immo juxta Pontificum sup. n. 96. temere jam contrarium docetur ob auctoritatem Ritualis Romani; quae salva (uti salva esse debet) plane ignoro, quomodo contrarium sustineri queat.

Probatur Conclusio ex dicto Rituali Pauli V. in quo casus Conclusionis videtur in terminis expressus; dum in eodicitur: *Etiam si confessio desiderium per alios ostenderit, absolvendus est.* Quod clarius adhuc expressum erat in Ritualibus Romanis antiquis, unde novum fuit desumptum. Absurda autem est responsio (quam clarissime expedit ipse contextus) quorundam dicentium irrepisse errorem, & ponendum fuisse: *Absolvendus non est.* Alii errorem in Revisores Ritualis referebant. Nec dicere verebantur nonnulli Paulum V. tamquam hominem privatum errasse contra decretum Clementis VIII. Sed ex Bulla Rituali praefixaclare patet Paulum V. auctoritate Pontificia illud Rituale totius Ecclesiae observandum proponere, vel in quo contineantur recepti & approbati Ecclesiae Catholicae ritus, ad cujus proinde praescriptum tamquam ad publicam & obsequatam normam sua ministeria Sacerdotes peragerent, unoque ac fideli ductu inoffenso pede ambularent cum consensu; ut loquitur Pontifex: sicut antea Pius V. Breviarium, & Clemens VIII. Pontificale Romanum simili auctoritate ediderant. Unde Congregatio sanctae Inquisitionis coram Pontifice anno 1621. die 2. Decembris decrevit. Rituale esse observandum uti jacet, nec in aliquo adversari Decreto Clementis.

Huc accedunt decreta Conciliorum vel Pontificum: quae alii frustra conantur eludere, ut fuse expendit Vasquez, & alii Recentiores. Sufficit ipsa verborum claritas, & sensus obvius. *Rituale Romano* per omnia consonus. *Arauscanum* l. c. 11. ait: *Subito obmutescens, prout statutum est, baptizari aut poenitentiam accipere potest, si volumatis praeterita testimonium aliorum verbis habet, aut praesentis in suo nutu.* Simili modo loquitur *Carthagenense* III. can. 34. & *Carthagenense* IV. can. 63. (alias 76.) & refertur cap. *Is qui 26. q. 6.* ait: *Is qui poenitentiam in infirmitate petit, si casu, dum ad eum sacerdos invitatus venit, oppressus infirmi-*

rate obmutuerit detest testimonium qui eum audierunt, & accipiat poenitentiam, & si continuu dicitur moriturus, reconcilietur per manus impositionem, & infundatur ori ejus Eucharistia. Leo Papa Epist. 91. ad Theodorum postquam egisset de necessitate confessionis & absolutionis ad recuperandam gratiam, & periculo illorum qui usque ad ultimum vitae confessionem differunt, subdit nihilominus etiam talibus tunc non esse negandum hoc remedium, si amisso vocis officio per iudicium integri sensus quaerere comprobentur. Deinde subiungit: *Quod si aliqua vi aegritudinis ita fuerint aggravati, ut quod paulo ante posebant, sub praesentia sacerdotis significare non valeant, testimonia eis fidelium circumstantium prodesse debeant, ut simul & poenitentiae & reconciliationis beneficium consequantur.* Nec dissimilia habet Eusebius Papa apud *Burchardum* in suo decreto l. 18. c. 11.

Ex quibus satis patet absolutionem tali casu non solum posse, sed etiam debere impendi: tum quia hoc praescribunt citatae auctoritates: tum quia succurrendum est proximo in necessitate, etiam si remedium non foret omnino certum, quando certius haberi non potest. Et quamvis aliqui censent absolutionem esset danda sub conditione: hoc tamen Plures negant, & merito: eodem quod auctoritates loquantur absolute. Nisi tamen esset speciale dubium de interna dispositione poenitentis. Quod etiam in similibus casibus, quibus de illa dubitatur, est observandum, ut tunc detur absolutio sub conditione.

Non requiritur autem certus numerus aut qualitas testium, sed sufficit unus, quis cumque sit, etiam mediatas, cui credi possit: non enim agitur de praedicio tertii, sed solum de spirituali salute infirmi. Dum tamen adesset specialis ratio dubitandi de veritate testimonii, posset dari absolutio sub conditione.

Immo *Aversa* q. 10. sect. 18. idem censet faciendum, etsi nullus testis adsit, si dubitari possit, an forte infirmus aliquod signum dederit nemine vidente vel audiente. Pro quo erit locus dubitandi juxta ipsum, quando cumque non constat oppositum. Contraformiter noster *Marchant* To. 1. tract. 4. tit. 4. q. 3. dub. 7. etsi conclusionem tertiam subiungendam neget, censet tamen poenitentem ita obmutescentem & operatione sensuum orbatam, ut nullum appareat signum poenitentiae aut desideratae confessionis, sub conditione absolvendum esse. Etsi namque in tali peccatore sic oppresso nullum mihi signum appareat, quod materiam confessionis faciat mihi sensibilibiter praesentem in ordine ad absolutionem, nec mihi proinde certo constet peccatorem sic obmutescentem de peccatis aut salute cogitare; immo nec appareat eum ratione uti; potest tamen fieri, ut non tantum intus de peccatis doleat, confiterique desideret, sed etiam aliqua

70.
Ex quibus patet esse obligationem tali casu impendendam absolutioem.

Qua ad danda sub conditione.

Sufficit deo fideris seu poenitentis testis unicus etiam mediatas.

71.
Immo est nullus testis adsit, absolvendus est ager sub conditione juxta Aversa, Marchant & Joannem Ponticum.

aliqua signa edat per se sensibilia, etsi mihi incognita, inquit *Marchani supra*, quem vide.

His accedit *Joannes Poncius d. 46. n. 95.* ubi non solum de justis, sed etiam de illis qui antè sceleratè vixerunt (quales etiam solent in periculo vitæ dolere & petere confessionem) ait, se non videre, cur non possit dari utrisque absolutio sub conditione: cum in hoc nihil mali sit, & non sit evidens, nec certum de fide, quod non possit prodesse. Accusatio verò talis poenitentis juxta ipsum potest sensibiliter cognosci seu conjici ex eo, quod soleant poenitentes cujusvis conditionis in periculo mortis petere confessionem, cum possunt id facere: est autem verisimilius, inquit, quod talis poenitens idem faciat internè, aut fecerit antè.

Dices: *Clemens VIII.* damnavit confessionem factam absenti, & absolutionem datam ab absente, idque in quovis casu: confessio autem in casu Conclusionis videtur facta absenti. Ad hoc decretum diversimode diversi Doctores respondent. Itaque,

Respondet I. *Suarez* & quidam alii, Pontificem damnare utrumque copulativè, non divisivè: quod scilicet non liceat confiteri absenti, & simul ab absente absolvi. Verùm inde sequeretur salvo decreto Pontificis absolutionem posse dari absenti, modo confessio fuerit facta in præsentia. Unde hanc interpretationem improbavit ipse *Clemens VIII.* Et postea *Paulus V.* est què jussu Pontificis Sectio, in qua dicta interpretatio continebatur, expuncta. Nihilominus *Moya Tract. 3. de Sacram. Poenit. disp. 6. §. 2. n. 11.* inhærens interpretationi *Suarez*, varios pro ea congerit etiam Recentiores; sed eam sic modificando, ut in re non, aut vix differat à nostra, quam quinto loco subjungemus. Dicit itaque Pontificem non damnasse propositionem in sensu divisivo, utramque ejus partem determinatè attingente, sed in copulativo propter absolutionem absentis. Expunctionem autem factam alio planè motivo: quo per lapsum temporis cessante, Expositio prima *Suarez* invaluerit, ac in novis editionibus sit restituta. Volebat nimirum Pontifex (omissis aliis motivis, quæ refert) reprimere temeritatem quorundam, inde satagentium à censura eximere opinionem quorundam asserentium, in necessitate posse dari absolutionem absenti, qui in præsentia fuerat confessus, utique contra mentem Pontificis absolutè damnantis omni casu absolutionem absenti dandam; quam pro omni casu improbat ipse *Suarez*. Quo satis innotescente, eadem expositio cum plausu recepta fuit, & in communem utilitatem ejus operibus restituta. Ita *Moya*.

Respondet II. *Vasquez* cum aliis confessionem in casu Conclusionis fieri præsen-

ti sacerdoti per circumstantes vel infirmum interpretes, in cujus præsentia testificatur illius desiderium. Sed neque hæc confessio videtur satisfacere: quia omnino dicendum apparet moribundum, qui nemine sciente peccata sua scripto indicasset sacerdoti absenti, posse ab eo superveniente absolvi. Deinde posset mittere aliquem, qui significet Pastori infirmum velle confiteri, & cum Pastore non redeat: quomodo casu est absolvendus; quidquid isti Auctores velint. Non enim videtur referre; quod cum infirmus jam sit nullatenus sui compos, testis de illis petitione deponat in ejusdem præsentia, vel solum sacerdoti in via reperto. Auctoritates etiam citatæ simpliciter docent standum esse testimonio aliorum, ut sint nimirum qui fidem præbeant; ad quod non pertinet, ut id fiat in præsentia ægroti: prout clarius apparet in Baptismo, de quo Veteres Auctoritates periformiter loquuntur, immo de quo & poenitentia eandem assunt estimationem. Vocatur autem à *Leone Papa* testimonium circumstantium, sive quia id est ordinarium, sive quia circumstantibus, quando infirmus signum dabit. Accedit, quod communi judicio testes illi non existiment se, aut ab aliis existimentur interpretes moribundi quoad præsentem confessionem, sed solum testes voluntatis præteritæ, ut etiam colligitur ex *Leone Papa*, & *Aranusiano*. Unde ante decretum *Clementis* censebatur in tali casu à Doctores communiter confessio fieri absenti. Ipseque *Clemens* declaravit Cardinali *Bellarmino* nec non *Petro Lombardo* Archiepiscopo *Armachano* se non intendisse suo decreto hunc casum comprehendere: quæ declaratio fuisse utique impertinens, si Pontifex putasset confessionem talem non fieri absenti.

Respondet III. *Dicastillo d. 9. dub. 9. n. 807. & segg.* & rursum n. 839. & segg. valore quidem confitendi desiderium nunciatum Sacerdoti absenti, etsi testimonium non detur in præsentia infirmi, tamen confessionem verè tunc non fieri absenti juxta intentum *Clementis* agentis de Confessione ordinario modo, & quidè non ordinatè ad Confessarium ut adit: hic autem est casus confessionis extraordinariæ, & quidem ordinatæ ad Sacerdotem, ut sit præsens (hunc enim sibi præsentem infirmus desiderat) ipsaq; confessio præterita adhuc moraliter perseverat in poenitentia, dum Sacerdos jam præsens est; in quo proinde etiam tunc manet notitia, quam infirmus præsens eidem absenti, sed desiderato præsentem per alium dederat: sicq; tunc incipit esse notitia de poenitentia ægroti præsentis. Sed hæc responsio videtur longè quæsitæ, nec à *Clemente VIII.* intenta: cujus sanè tempore erat apprehensio & sententia communis talem confessionem maximè fieri absenti.

72.
Obicitur
Decretum
Clementis
VIII. quo
damnatur
confessio facta
absenti.
Responsio
Suarez non
subsistit.

73.
Responsio

absenti, nec Pontifex respondet eam non repugnare suo decreto hoc praetextu quod fiat praesenti, sed se non intendisse hunc casum ea parte decreti, quae de Confessione agit, comprehendere. Deinde juxta hanc explicationem nulla confessio fieret absenti, nisi quae fieret simul ex intentione obtinentis absolutionem ab absente: aliis enim poenitens censetur in eadem voluntate perseverare, notitiaque Sacerdoti absenti data perseverare, dum jans poenitentia adest. Praeterea si Pontifex solum damnat confessionem, quae (ut loquitur *Dicastillo n. 807.*) ex voluntate confitentis sit absenti tamquam absenti, non erit contra decretum Pontificis, etiam extra necessitatem confiteri absenti desiderato praesenti, a quo praesenti postea absolvatur.

Respondet IV. *Lugo & Poncius, sup. n. 96.* Pontificem agere de Confessione strictè dicta, qualis est peccatorum in speciali; non tamen de confessione late dicta, qualis est petitio Confessarii. Sed non substituit: nam posset poenitens circumstantibus explicare sua peccata in speciali per eundem explicanda Sacerdoti adventuro, nec tamen ideo minus, immo potius poterit absolvi. Quod verò Auctoritates asserunt sufficere, quod infirmis ostenderit confitendi desiderium, intelligitur dictum ampliativè, q. d. etiam si illud tantum ostenderit, est absolvendus. Estque ipsum tunc confessio seu accusatio proprie dicta, sed tacita seu implicita. Dicitur autem desiderium seu petitio confessionis, tum quia hoc modo solet vocari, & in *Rituale Romano*, & ab ipsis infirmis absente Confessario: tum quia est desiderium confitendi peccata in specie, cujusmodi confessio per se est necessaria. Et hac ratione Archiepiscopus Armachanus in Epistola scripta ad P. *Cominck* appellat confessionem in voto. Quamvis alioquin sit vera judicialis & sacramentalis confessio: quae utique semper est necessaria. De cetero explicatio Armachani (qui non refert illam fuisse à Pontifice probatam) nos non stringit.

Quintò igitur Respondeo, etsi confessio ista fiat absenti, Pontificem tamen noluisse comprehendere suo decreto hunc casum, prout expressè ipsemet declaravit Cardinali Bellarmino, ac etiam Archiepiscopo Armachano, ut constat ex *Præposito q. 4. dub. 3. & 5. Cominck* & aliis. Itaque *Clemens* suo decreto profusè voluit damnare simpliciter & pro omni casu, etiam extremæ necessitatis, confessionem & absolutionem inter absentes copulatim, similiter etiam absolutionem solam dandam ab absente, prout intellexerunt Doctores communiter: nam hoc erat præcipuum intentum Pontificis, & in absolutione præcipue attenditur vis & valor Sacramenti, & concurrunt ad hoc motiva specialia. Confessionem autem in

absentia damnare non voluit etiam seorsim, nisi extra casum necessitatis, ut ipsemet declarat, & satis colligitur ex aliis Ecclesiae decretis, quibus alioquin *Clemens* contrariaretur. Sive interim Confessio absenti facta per litteras aut per internuntium, extra hunc extremæ necessitatis casum, sit invalida ex natura rei seu ex institutione Christi, hocque declarat Pontifex per decretum citatum, sive tantum illicita (prout vult *Propositus* & multi alii) propter hoc ipsum Decretum talem confessionem prohibens, ac universalis Ecclesiae usum, Canonibus consonantem.

Dico III. Absolvendus est moribundus, qui nec petiit confessionem, nec specialia signa doloris praesente aut absente confessario dare potuit, si vitam catholicè peregerit, praesertim per Missae & Sacramentorum frequentationem. Est contra plerisque Doctores, quorum aliqui censent Conclusionem esse improbabilem, inter quos graviter in eam invehit est *Joannes Malderus* Episcopus Antuerpiensis, signanter *Tract. de Sigillo confess. c. 15.* Qui tamen postea perentis Conclusionis fundamentis verè probabilem censuit, ut in publica Disputatione, quam habui Antuerpiae in nostro Conventu, anno 1652. 5. Februarii testatus est immediatus illius Successor Illustrissimus Dominus *Gaspar Nemius*, postea Archiepiscopus Cameracensis, ante Episcopatum Doctor Duacensis, declarans similiter coram toto auditorio esse verè probabilem, & in praxi securam. Eandem tenuit *Jacobus Jansonius*, teste *Lesio q. 9. Suppl. n. 20.* Et apertissime *Joannes Hesselius* in *explicat. Sacram. Poenit. c. 55.* Eandem docuerunt *P. Sinsing*, & multi alii Theologi doctissimi in Belgio, & saepius defenderunt publicè in hac Academia Patres Societatis, signanter *Doctissimus Pr. Ludovicus de Schildere* in *Synopsi de Sacram. c. 5. §. 59.* Eandem Opinione docuerunt *Hombonus*, *Mollesius*, *Caramuel*, & plures alii non infimæ notæ, & longè plures hic & alibi practitant: & aliis civitatis probabilem censet *Diana P. 3. Tract. 3. de Absol. moribundi, Resol. 8.* Immo practicata dicitur ab ipso *Clemente VIII.* ut refert *Diana sup.* Eandem approbavit & observari præcepit *Alexander Ludovisus* Archiepiscopus Bononiensis (qui postea fuit summus Pontifex, dictus *Gregorius XV.*) in *Memoriali Confessariorum edito Bononiae cap. 1. de forma Sacram. Poenit.* Et probat auctoritate *Sacerdotalis Romani*, in quo ex *S. Antonino* idem praescribitur his verbis: *Infirmus, qui acquisit loquelam vel usum rationis, si bene vivebat, quodvis non petierit Sacramenta, debet praesupponi contritus, & Sacerdos faciat absolutionem ab omni sententia & peccato.* Conformiter in *Statutis synodalibus Ecclesiae Lemovicensis impressis 1620. c. 21.* agendo de hypothesei nostra, sic decernitur: *Poterit quoque idem applicari remedium ei, qui iudicio omni-*

77.
Moribundus qui Catholicè vivit, absolvendus est, etsi aliud signum poenitentiae dare nequiverit.

Probabilitas constat ex auctoritate gravissimorum Praesulum & Doctorum.

Item ex Sacramentali Romano.

umque

ut ne sensuum usu statim captus est, non petita poenitentia, nulloque signo contritionis edita, cum violentia morbi judicatur de repente & ex improviso preventus & oppressus & christiane vixit, ferrique potest iudicium ex actionibus vite & moribus eum libenter poenitentia Sacramentum petiturum fore, si tempus & morbi violentia permisissent: licet in hoc casu nihil de absolutionis effectu promittere possimus. Sed animarum solvandarum causa nullum remedium omittere debemus, quod Deus potestati nostra commisit, Deum orantes, ut immensa bonitate & misericordia, quod deest aegrotorum dispositioni, suppleat, cetera inscrutabilibus Dei iudiciis commendantes. Ita refert Morinus de Administratione Sacramenti poenitentiae l. 10. c. 10. ubi eandem sententiam propugnat, uti & Bosio de Sacram. poenit. sect. 9. Conclus. 6. Eandem sententiam fuisse propugnat Moya supra quaest. 4. texens syllabum plurimorum Auctorum, inter quos noster Delgadillo, Pelizarius, Alcatius de Velasco &c.

78.
Accedit aucto-
ritas sa-
pientis testi-
monium S.
Augustini.

Accedit satis clara auctoritas S. Augustini lib. 1. de Adulterio coniugis c. ult. ubi, cum docuisset catechumenum in adulterio viventem & subito oppressum infirmitate, in qua nequeat significare internum dolorem aut desiderium Baptismi, eundem esse baptizandum; subdit: *Qua autem baptismatis, eadem reconciliationis est causa, si forte poenitentem finiende vitae periculum preoccupaverit: nec enim ipsos ex hac vita sine arrha sua pacis exire velle debet Mater Ecclesia.* Ubi Augustinum satis clare nostram docere Conclusionem non distitetur Dicastillo disp. 3. de Sacramen. in gen. dub. 14. n. 320. & fufius hic d. 9. dub. 9. n. 852. & seq. et si ob communem sensum Ecclesiae putet n. 854. oppositam sententiam esse praefereendam. Sed hallucinatur in hoc, quod communi sensu Ecclesiae suam firmari opinionem putet. Non recte quoque verba Augustini restringuntur seu detorquentur ad poenitentem publicum, qui contebatur in numero petentium reconciliationem; ut eum explicant Marchant & Hazet. Nam Augustini verba id non significant. Quin potius agit de vivente in adulterio, qui intra se poenitens forte jaceat, adeoque sit ad summum in generali ordine poenitentium, in quo sunt omnes, qui quotidie veraciter dicunt, *Dimitte nobis debita nostra.*

79.
Corollarium
notabile
pro praxi.

Ex quibus patet, spectata sola auctoritate extrinseca, omnino non posse negari, quin Conclusio sit vere probabilis, adeoque in necessitate ex obligatione charitatis practicanda; cum tunc sit proximo succurrendum per remedium etiam tantum probabile, immo etiam per merè dubium, quod potest prodesse & non obesse. Quoad praxim etiam ferè coincidunt Aversa, Marchant & Poncius relati n. 71. et si alioquin Conclusionem nostram sub terminis à nobis positis non admittant.

80.
Smalesse

Probatur insuper Conclusio: quia in necessitate desiderium confessionis seu peti-

tio confessarii sufficienter habet rationem confessionis, dummodo per signum aliquod innoteat: sicut autem tale signum esse potest testimonium aliorum, ita etiam sufficere videtur testimonium de vita catholice acta, per quam sicut indicat se velle vitam christiano more concludere, adeoque desiderare se in fine confessionem & absolutionem à peccatis; sicut censetur petere extremam Unctionem, quae rariè est Sacramentum minus, necessarium: ergo moribundus sensibus destitutus, de cuius voluntate aliud signum haberi nequit, est absolvendus, videlicet sub conditione, si sit capax, non minus, quam debeat inungi. Unde etiam in tali casu non deest confessio, scilicet ipsa vita catholice acta, quae est tacita petitio absolutionis dandae pro tali articulo. Ut interim omittam Nonnullos existimare confessionem non adeo necessariò requiri ad valorem hujus Sacramenti (veluti cuius tantum sit pars integralis, aut praevie requisita) quin in tali necessitate possit sine ea absolutio, adeoque Sacramentum subsistere. Ad quam extremitatem tamen non est opus recurrere. Confirmatur Conclusio ex solutione objectionum. Itaque

Dices I. De Extrema Unctione est alia ratio: nam ad illam solum requiritur quaedam intentio suscipiendi Sacramentum, sed praeterea requiritur in hoc Sacramento confessio tamquam pars. Resp. ipsam intentionem suscipiendi hoc Sacramentum exteriorius expressam per vitam Christianam simul esse in tali articulo confessionem, ut foret expressa petitio absolutionis, sive Sacramenti hujus: in necessitate autem sufficit etiam tacita petitio, ut etiam alii sentiunt, signanter Lugo, & ex illo Dicastillo disp. 9. n. 768. Et quia expressum & interpretatum seu tacitum aequiparantur in moralibus.

Dices II. Infirmus vitam Christianam non direxit tamquam signum petitionis seu desiderii absolutionis. Resp. Neg. Asseritum dirigitur ab eo tamquam signum tacitum seu interpretatum petitionis extremae Unctionis. Idque sufficit: nam parum refert, an factis, an verbis significetur: an expressè, an tacite. Immo multi etiam expressè petierunt in vita, sive tali modo sibi succurri, sive succurri omni modo possibili. Et quidem id sufficeret pro collatione Baptismi: *Qua autem baptismatis, eadem & reconciliationis est causa &c.* ait Augustinus supra. Conformiter loquitur Carthaginense III. non aliud ad hoc, quam ad Baptismi Sacramentum exigens.

Dices III. Rituale Romanum prohibet absolvi, qui nulla signa doloris dant. Resp. Rituale loquitur de sanis in peccato obli-
natis, qui expressa signa dare possunt. Patet ex textu.

Instabis, requirit saltem, agens postea de infirmis, signum doloris (utique distinctum

etum a vita christiane transacta) de quo testentur qui adstant: quod & requirunt alia auctoritates *conclus. præ.* allegatæ. Resp. 1. Neg. An. nam solum dicunt tunc dandam absolutionem, & quidem absolute, non negant, quod non possit dari saltem sub conditione, in casu nostro: expriment enim tantum id quod est certum. Sicut *Rituale Romanum Tit. de Sacram. Pœnit.* tradens in periculo mortis quemlibet Sacerdotem posse a quibuscumque censuris & peccatis absolvere, si approbatus desit confessarius, tradit hoc quod certum est, abstrahens ab eo quod est controversum, an scilicet etiam sine hac conditione possit id quilibet Sacerdos.

Nihilominus auctoritates dant satis intelligi, quod nos in præsentia dicimus: si enim sufficiat ostendisse per se vel per alios confitendi desiderium, utique perinde est, per quale signum: at vita orthodoxa est hujusmodi signum, sive ostendit sufficienter hujusmodi desiderium: adeoque conforpiter ad eandem auctoritatem talis est absolvendus. Confirmatur: quia simile signum est sufficiens pro Baptismo, ergo similiter pro hoc Sacramento, de quo pariformiter est loquendum, & loquuntur prædictæ auctoritates. *Carthaginense III.* namque & *Africanum* subito obmutescens quoad Baptismum & quoad Pœnitentiam expressè acquirant.

Dices IV. Ad quid danda est absolutio, cum possit ei dari Unctio certò valida & probabilis conferens attrito primam gratiam in tali casu? Resp. in primis, quia hoc non est certum, & ut, si unum non proffit, infirmus juvetur per aliud. Secundò, quia esto Unctio haberet hanc vim, tamen est Sacramentorum vivorum, & consequenter suscipi debet à constituto in statu gratiæ, per Sacramentum scilicet mortuorum: adeoque debet, si fieri potest, peccator in istum statum restitui prius per hoc Sacramentum. Tertiò, quia etsi esset justus, tamen sicut adhuc desiderare censetur in tali casu Unctionem, sic & absolutionem; adeoque probabiliter validè dari potest, & per consequens debet.

Dices V. Non potest cum fundamento aliquid fieri de dispositione ejusmodi infirmi: ergo nequit ei impendi absolutio. Resp. Neg. Antec. sufficiens enim fundamentum est vita catholice acta, solent namque Catholici quomodo dicere Orationem Dominicam, & petere veniam à Deo, simileque actus elicere, præsertim circa finem vitæ, nec sciri potest, an adeò subito oppressus sit, ut non potuerit elicere actum doloris de peccatis, quæ solent statim incidere periclitanti; nec etiam sciri potest, an desit interior usus rationis: in quo experientia docet nos sæpè falli, ut patet exemplo notabili, quod de se ipso narrat *Marchant supra.* Sanè etiam

in ordine ad Extremam Unctionem, præsumi debet dispositio in suscipiente; & tamen hanc in hujusmodi infirmo præsumit Ecclesia: quid ni ergo similiter in ordine ad absolutionem? in ordine ad quam proinde præsumit illam ipse quoque *Augustinus supra* agens de adulteris: quod scilicet fortè intra se pœnitentes jaceant. Dato autem, quod dispositio verè non subesset, irreverentiam, quæ Sacramento fieret, abstergit ipsa necessitas, atque etiam conditio absolutioni appofita saltem per mentem.

Dices VI. Conclusio præmissa repugnat veteri usui Ecclesiæ. Resp. repugnare ad summum usui negativo, quia scilicet hoc olim non ita fuit practicatum: est autem frequens circa hujusmodi variatio, ut quod in Ecclesia olim non fuerat discussum, postea discutatur & usurpetur; veluti cù fundamento erutum ex aliis doctrinis Ecclesiasticis. Quàmvis falsum videatur generaliter loquendo, nusquam in Ecclesia fuisse id practicatum: cum non solum præsentia, sed etiam superiori sæculo fuerint assertores nostræ conclusionis; immo eam satis apertè tradat *Augustinus*. Cujus proinde verbis *suprà c. 26.* concludo. *Non solum incredibile est, nec in fine vitæ hujus baptizari Catechumenum* (supple ex *c. 28.* aut reconciliari seu absolvi Catholicum) *velle: verum etiam si voluntas ejus incerta est, multò satius est nolenti dare, quàm volenti negare: ubi velit, an nolit, sic non apparet, ut tamen credibilis sit, eum si posset, velle se potius fuisse dicendum, ea Sacramenta percipere, sine quibus jam credit non se oportere de corpore exire.*

QUÆSTIO VII.

An Confessio debeat fieri Ore, secreto & veraciter?

Dico I. Ex usu Ecclesiæ Confessio est facienda ore; quàm proinde *Florentinum in Decreto de Armenis* appellat, *Oris Confessionem*. Et quidem juxta Doctores communiter usus iste graviter obligat: de quo tamen non immeritò dubitat *Lugo*, & solum venialiter obligare indicat *Villalobos*, ut refert *Aversa q. 10. sect. 4. §.* Tertiò loquendo: ed quod fortè usus iste sit introductus aut frequentatus, non tam animo se graviter obligandi, quàm quia is est communis significandi modus & magis facilis.

Nec obstat, quod *Augustinus l. de vera & falsa pœnit. c. 10.* & refertur *c. Quam pœnitentia d. 1. de pœnit.* omnino reprobet confessionem per scriptum. Nam Auctor operis (quem constat non esse *Augustinum*) solum vult non esse faciendam absenti per scriptum, vel aliquem nuntium. Verba sunt: *Præcipit enim dominus mundatis, ut ostenderens Ora Sacerdotibus, docens corporali præsentia confitenda*

85.
Objeçtio
secta.
Resp.

86.
Confessio
facienda ore
ex usu Ecclesiæ.

An graviter
obligante,
dubium est.